

תקוּן שְׁמוֹנֶה עָשָׂר

ליל י"ח באדר

חיווק השכינה בכתובת ספרים

וּלְכֹל הַיָּד הַחֻזְקָה אֲלֵין ה' סַפְרִין
דְּאוּרִיתָא, דְּאֲנוּן ה' זְמִינִין אור דְּעוֹבְדָא
דְּבִרְאשִׁית. וְהָא רְזָא טְמִיר. דְּעֵלָא עַל
כָּלָא אֲשֶׁתְּכַח הֵהוּא סְתִים דְּלָא
אֲשֶׁתְּמוֹדַע, אֲתֵר לָא גְוִן כָּלָל, וְאֶקְרִי
אָוִיר. מֵאִי אָוִיר. אור י'. דְּכֵד שְׁאָרו
מְלִין לְאֲתַפְשָׂטָא, נִפְק אור בִּסְטֵר חַד,
וְי' בִּסְטֵר חַד, וְאֲשֶׁתְּמוֹדַע דְּכֵלָא
אֲתַכְלִיל לְעֵלָא בְּהוּא אָוִיר דְּלָא אֲתַפְּס.
הֵהִיא י' אֲטְמֵרַת בְּחַד הֵיכְלָא דְּנַפִּיק מְגו

וּלְכֹל הַיָּד הַחֻזְקָה - אֵלוּ חֲמוֹשָׁה חֲמוֹשֵׁי
תּוֹרָה. שְׁהִם [כַּנְגֵד] חֲמוֹשׁ פְּעָמִים אור
שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרִאשִׁית¹, וְכֵאן סוּד מְמִיר.
לְמַעַלָּה מֵהַכֵּל נִמְצָא אוֹתוֹ נֶעְלָם שְׁלֵא
נִוְדַע, מְקוּם לָא גְוִינִים כָּלָל², הַנִּקְרָא
אָוִיר [כַּתְר].³ מֵהוּ אָוִיר? אור י'.⁴
שְׂפַאֲשֵׁר הַתְּחִילוּ הַדְּבָרִים לְהַתְּפַשֵּׁט,
יֵצֵא או"ר בְּצַד אֶחָד, וְי' בְּצַד אֶחָד,⁵
וְנִוְדַע שְׁהַכֵּל נְכָלָל לְמַעַלָּה בְּאוֹתוֹ או"ר
שְׁלֵא נִתְּפַס. וְאוֹתָהּ י' נִסְתָּרַת בְּהֵיכֵל
אֶחָד⁶ שְׂיֵצֵא מִתּוֹךְ אוֹתוֹ אור קְדֻמוֹן. וְי'

1. שכתוב חמש פעמים אור: יהי אור, ויהי אור, את האור, בין האור, ולאור, בפרשה ראשונה של בראשית.
2. עי' ת"ז יח, לז, ע"ב - נושא זה מובא כמה פעמים בזהר ובתיקונים, וכמה מפרשים פירשו כל אחד לפי שיטתו, ואנו נצטט מה שכתב רבינו באדיר במרום עמ' קצד: "עד שהיה הכל בחיבור אחד, נקרא אויר דקיק דלא אתפס. וסוד הענין, כי סוד הקו שהוא סוד ההארה, הוא האור שבוה האויר. וסוד הצמצום הוא ה' שבזה האויר. והוא, כי אז ההארה שולטת על הדין הנכלל בצמצום, ואז הדין נבלע בתוך ההארה כמו ' אחת שתומה. ועד שהוא כן אינו נתפס. וזה הכל מה שהוא קודם עשיית הכלים. וכדי להעשות הכלים נעשה אור י'. והוא שבחינת הצמצום נתפשט לבדו ואז נעשה הכלי. ואז נתפרשו החסד והדין לפעול כל אחד לפי עצמו. והחסד עושה הפנימיות בסוד אור. והדין עושה הכלי בסוד י'. ואז מתגלים הדברים כי האור נגבל בתוך הכלי ומושג על ידו... שהחסד והדין כלולים בסוד אויר".
3. עי' ת"ז תי' טז, סט, קד, ע"ב, וקז ע"א.
4. ת"ז תי' יט, לח, ע"א; אדיר במרום עמ' קצד - קצו.
5. השווה לקמן באידרא, בדברי אליהו, תי' סט.
6. עי' ת"ז תי' יח, לז, ע"ב: "ויאמר אלקים יהי אור. יהי י' אויר. ורזא דא לחכימי ליבא אתמסר. והא נקודה בתר דאתפשטי מהאי אור אתלבשת בגוונין ארבע בהיכלא עילאה... ורזא דהאי נקודה איהי מדיד חמש גוונין. ועליהו אתמר: מי מדד בשעלו מים".

היא סוד של נקדה זו שמוֹדֶדֶת מְדִירוֹת
 בָּהּ. שְׁנַאֲמַר עֲלֵיהֶם: מִי מִדְּד בְּשַׁעֲלוֹ
 מִים וְגו' (ישעיה מ"ב). וְהַפֵּל מִכֶּחָ שֶׁל
 הָאוֹר הַנִּפְּל מִמָּהֶם. לְפִיכֶךָ, ה' אוֹר הֵם
 [שְׁנוּכְרוּ בְּבְרָאשִׁית]. וְהֵם ה': א א א
 א א.

ההוא אור קדמא. וי' רזא דנקדה דא
 מדיד משיחן בה', דאתמר בהו מי מדד
 בשעלו מים וכו' (ישעיה מ, יב). וכלא
 מחילא דאור נטל להו. בגין פך ה' אור
 אנון. ואנון ה' א א א א א.

אבל בא וראה, פיון שנתגלו אור - י'
 מיד נמדדו המדות לצדיהן, ה' [מדות]
 ודאי. אור י' נמצא בשנים, שהם אבא
 ואימא. וְה' אורת אלו התגלו
 ממדרגה למדרגה. ומי לוקח אותם?
 אלא יעיר אנפין לוקח אותם. והם
 חמשה חמשי תורה [פנגד חמש
 ספירות שבו, חג"ת ג"ה]. [והספירה]
 הששית [פנגד] ספר [תורה] שכולל
 אותן. ואלו חמש [אורות], הם
 שיוֹרְדִים ממדרגה למדרגה עד
 שעומדים במקומם. לפיכך, מי מדד
 בשעלו מים, והוא למעלה [באור
 עליון] והוא למטה [פל אחד במקומו].
 שביעי [הוא פנגד] תורה שבעל פה,
 [וואת] השכינה [מלכות] לוקחת.⁷
 נמצא הכל מקור אחד יוצא, ומתפשט
 [פל אחד] לצד שלו ודאי. אבל אור י'
 שרש של הכל, משרש [באותו] אור
 בכללות אחד, ועומד במקומו בחוץ.

אבל תא חזי פיון דאתגליאו אור י', מיד
 אתמשחו משיחן לסטריהו ה' ודאי,
 ואור י' בתרין אשתכחו דאנון או"א. ה'
 אור אלין אתגלגלו מדרגא לדרגא. מאן
 נטיל לון. אלא ה"א [אצ"ל: ז"א] נטיל
 לון, ואנון ה' חמשי תורה, שתיתא
 ספר דכליל לון. ואלין ה', אנון דנחתין
 מדרגא לדרגא עד דקומין באתריהו.
 בגין פך מי מדד בשעלו וכו'. ואיהו
 לעלא ואיהו לתתא. שביעאה, תורה
 שבעל פה שכינתא נטלת, אשתכח כלא
 ממקורא חדא נפיק ואתפשט לסטרה
 ודאי. אבל אור י' שרשא דכלא אשתרש
 באור בכללא חד, ואתקנים באתרה לבר.

7. חמש מדידות יש בפסוק הנ"ל, א', מי מדד בשעלו מים, ב', שמים בזרת תיכן, ג', וכל בשליש עפר הארץ, ד', ושקל בפלס הרים, ה', וגבעות במאזנים.
8. וכאן מתחיל לבאר איך נחלקו האורות לעשר ספירות. י', חכמה - אבא, עי' ת"ז, שם, ואימא - ה' עילאה, רומזת ה' פעמים אור, עי' תי' לג, עז, ע"א.
9. דהיינו הארגז - היסוד, עי' ת"ז תי' כא, סב, ע"ב.
10. עי' ת"ז בהקדמה ז', ע"א; וכן ת"ז תי' ג, לח, ע"א; מים עליונים - תורה שבכתב. מים תחתונים - מלכות - תושבע"פ. וביניהם אות ברית, היסוד.

ובאיוה מקום הוא מתגלה? אלא למטה
באותם שני בנים¹¹, ונקדה למטה
משלימה הכל לעשרה, עד שעולים בה
למ¹². והם ארבעים סאה של המקנה
כמו שנאמר¹³.

בא וראה, ולכל היד החזקה, [ה"יד] -
אלו חמש אצבעות של היד, חמשה
חמשי תורה. החזקה - [על דרך
שפתוב]: מימינו אש דת למו (דברים
לגב). ולכל המזרא - זה ששה סדרי
משנה, כנגד חמשה חמשי תורה וספר
שכולל אותם. הגדול - זה גמרא, זה
[מה שפתוב]: ים גדול ורחב ידים
(תהלים קד, כה), שבמשנה נכלל הכל כמו
[שנמצא] למעלה [בח' אור], ובגמרא
הכל מתפשט לצד שלו, לימין ולשמאל
ולכל הצדדים פראוי. וגמרא, היא
[מלשון] גמר מצוה, מצד השכינה
[שנקראת מצוה]¹⁴ ודאי.

והנה הרועה הנאמן בא, פתח
ואמר, רבי רבי, ודאי חמשה חמשי
תורה מצד של הה' העליונה [שבשם
יהו"ה]. ששה סדרי משנה מצד של ו'.
גמרא מצד של ה' תחתונה. ו' היא
תורה חדשה, שנאמר בה: כי תורה

באן אתר אתגלי. אלא לתתא באנון תרין
בנין. ונקדה לתתא אשלימת כלא
לעשרה, עד דסלקין בה למ'. ואנון מ'
סאה דמקנה ואתמר.

תא חזי, ולכל היד החזקה - אלין ה'
אצבען דידיא, ה' חמשי תורה. החזקה,
מימינו אש דת למו (דברים לג, ב). ולכל
המזרא דא שתא סדרי משנה, לקבל ה'
חמשי תורה וספר דכליל לון. הגדול
דא גמרא, דא ים גדול ורחב ידים
(תהלים קד, כה). דבמשנה אתפליל כלא
כגונא דלעלא, ובגמרא כלא לסטרה
אתפשט, לימינא ולשמאלא ולכלהו
סטרין בדקא יאות. וגמרא איהי גמר
מצוה, מסטרא דשכינתא ודאי.

והא רעיא מהימנא אתי פתח ואמר,
ר' ר' ודאי ה' חמשי תורה מסטרא דה'
עלאה. שתא סדרי משנה מסטרא דו'.
גמרא מסטרא דה' תתאה. ו' איהי
תורה חדשה דאתמר בה: כי תורה
חדשה מאתי תצא (ישעיה נא, ד ע"ד

11. שהם תפארת ויסוד כנגד השני משיחין מב"ד ומב"י, קנה"צ עמ' קב.

12. עי' ת"ז תי' יח, לז, ע"ב.

13. בת"ז תי' יט לט, ע"א; הנקודה היא מלכות (ת"ז ח' יט); עי' אדיר במרום עמ' שיד - שטז: "ובסוד ה' המשלמת,
נעשים מ' סאה... כי מ' מן הנצוצים נעשה ם שתומה, והל' נעשה י' אחת, והכל הוא ם סוד נקודה בהיכליה
בהתפשט הי"ד לד' צדדים.

14. ת"ז תי' ו, כא, ע"ב.

חדשה מאתי תצא (ויק"ר פי"ג ע"פ ישעיה נא,ר)¹⁵ וזו תורה של אצילות, שקנימת בצרופי סודות עליונים שבפעליונים. וזו חדשה - שמתחדשת תמיד, מאתו שנאמר עליו: המתחדש בטובו בכל יום תמיד וכו' (מתוך ת' יוצר אור), שהרי האורות מתחדשים תמיד. ועבורה נאמר: לעולם יהיו דברי תורה בעיניך כחדשים.¹⁶ אבל למטה, [כתוב]: מה שהיה הוא שיהיה וגו' ואין כל חדש תחת השמש (קהלת א, ט), שהרי מה שנעשה [בסודות למעלה], מתנגל בצרופו ויוצא למטה.

ואותה [התורה] העליונה חדשה ממש, היא סתומה, י' ודאי.¹⁷ ולא מתגלית אלא לעתיד לבוא, [כמו] שכתוב: כי מלאה הארץ דעה את יהוה (ישעיה יא, ט), זה השם השלם, יהו"ה. שבשאר זמנים, לא היה להם השגה אלא בהו"ה [דהיינו: חמש, משנה וגמרא]. אבל באותו הזמן: דעה את יהוה כפנים לים מכסים, זה סוד של תורה חדשה שנאמר. וזה סוד: כל הנחלים הולכים אל הים וגו' (קהלת שם,ו), היות שהחדוש [בתורה החדשה] נמצא תמיד, וכמו שיורד מלמעלה כך נמשך למטה, [כמו] שכתוב: והים איננו מלא.

דחו"ל ויק"ר פי"ג) ודא תורה דאצילות דקנימת בצרופי רזין עלאין דעלאין. ודא חדשה, דאתחדשת תדיר, מההוא דאתמר בה: המתחדש בטובו בכל יום תמיד וכו', דהא נהורין מתחדשין תדיר. ובגינה אתמר לעולם יהיו דברי תורה בעיניך כחדשים. אבל לתתא מה שהיה הוא שיהיה וכו' ואין כל חדש תחת השמש (קהלת א, ט). דהא מאי דאתעביד, אתגלגל בצרופו ונפיק לתתא.

והיא עלאה חדשה ממש, איהי סתימא י' ודאי, ולא אתגליאת אלא לזמנא דאתי דכתיב (ישעיה יא, ט) כי מלאה הארץ דעה את ה', דא שמא שלים יהו"ה. דבשאר זמני לא הוה להו השגה אלא בהו"ה. אבל בההוא זמנא, דעה את ה' כפנים לים מכסים, דא רזא דתורה חדשה דאתמר. ורזא דא (קהלת א, ז) כל הנחלים הולכים אל הים וכו' דהא תתותא אשתכח תדיר, וכמה דנחית מלעלא הכי נגיד לתתא, דכתיב והים איננו מלא. בגין כך חדשה

15. עי' קנאת ה' צבאות עמ' קיז; על הענין של תורה חדשה בתיקונים אלה, ר' לעיל במבוא עמ' 16 בהקדמת התיקונים, ולקמן תיקון לג; תי' נד; אדיר במרום קפד.

16. עי' רש"י שמות יט, א

17. ה' היא סתומה, ראה ת"ז תי' יח, לז, ע"ב.

לפֿיכֿךְ גַּמְצָאת תְּמִיד חֲדָשָׁה, [פְּמוֹ] שְׁפָתוֹב: אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים וְגו',¹⁸

אֲשֶׁתְּפַחַת תְּדִיר, דְּכָתִיב אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים וְכוּ'.

ה' [עֲלוֹנָה שְׁבַשֵּׁם], אֱלוֹ חֲמוּשָׁה חֲמוּשֵׁי תוֹרָה, מִצַּד שֶׁל בִּינָה. וַיֵּשׁ בִּינָה וַיֵּשׁ תְּבוּנָה, וְזֶה ה"ה [מִלוֹי דְאוֹת ה'], וְזֶה תוֹרָה וּמִשְׁנָה תוֹרָה, וְעַם כָּל זֹאת לֹא נִפְרָדִים, שֶׁהָרִי הַכֵּל אֶחָד. ו', אֱלוֹ שֵׁשָׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, וְכֵאן אֵין פְּרוּד שֶׁהַכֵּל גּוּף אֶחָד [שֶׁל ז"א]. ה' [אַחֲרוֹנָה שְׁבַשֵּׁם] - זו גְּמָרָא. וַיֵּשׁ גְּמָרָא יְרוּשְׁלַמִּית מִבְּחִינַת לֵאמֹר, מִצַּד שֶׁל ה' עֲלוֹנָה,¹⁹ וְגְמָרָא בְּבִלִית מִבְּחִינַת רַחֵל, [פְּנִנְדָּר] ה' תַּחְתּוֹנָה. וְסוּד הַדְּבָר: ה"ה.

ה', אֱלִין ה' חֲמוּשֵׁי תוֹרָה מְסֻטְרָא דְבִינָה. וְאִית בִּינָה וְאִית תְּבוּנָה וְדָא ה"ה, וְדָא תוֹרָה וּמִשְׁנָה תוֹרָה. וְעַם כָּל דָּא לֹא מִתְפָּרֵשׁ דְּהָא כְּלָא חַד. ו' אֱלִין שִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה, וְהָכָא לִית אֲתַפְּרִישׁוּתָא דְכְּלָא גּוּפָא חַד. ה' דָּא גְּמָרָא. וְאִית גְּמָרָא יְרוּשְׁלַמִּית מְסֻטְרָא דְלֵאמֹר, מְסֻטְרָא דְה' עֲלָא. וְגְמָרָא בְּבִלִית מְסֻטְרָא דְרַחֵל, ה' תַּתְּאָה. וְרָזָא דְמַלְאָה ה"ה.

וְגְמָרָא, גְּמַר סוּף פְּסוּק. בַּה יִתְפַּסְקוֹן עֲמֻלְקִים²⁰ מִהַעוֹלָם (תְּקוּנַי ז"ח ד,ט). שְׁעֵבְשׁוּ כְּתוּב: וַיַּעֲבְדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ (שְׁמוֹת א,יג), אֱלוֹ עֲרַב רַב שִׁינְאָו מִמִּצְרַיִם, וְגִרְמוֹ לְיִשְׂרָאֵל לְהַשְׁתַּעֲבֵד לְעַבּוּדָה קָשָׁה. בְּחִמּוֹר (שֵׁם שְׁמִיד) - בְּקַל וְחִמּוֹר²¹ וּבְכָל הַפְּלִפּוּל שְׁבַנְמָרָא וְדָא. אֲבָל כְּאֲשֶׁר אֱלוֹ [הַעֲרַב רַב, שֶׁהֵם עֲמֻלְק]²² יִפְסְקוּ מִן הַעוֹלָם, הַכֵּל בְּמִנוּחָה יְהִי.

וְגְמָרָא, גְּמַר סוּף פְּסוּק. בַּה יִתְפַּסְקוֹן עֲמֻלְקִים מִהַעוֹלָם. דְּהַשְׁתַּא כְּתִיב וַיַּעֲבְדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ (שְׁמוֹת א, יג) אֱלִין עֲרַב רַב דְּנִפְסְקוּ מִמִּצְרַיִם, דְּגִרְמִין לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל לְאֲשֶׁתְּעַבְדָּא בְּפִלְחָנָא קָשִׁיא, בְּחִמּוֹר בְּק"ו וּבְכָל פְּלִפּוּלָא דְגְמָרָא וְדָא. אֲבָל כַּד אֱלִין יִתְפַּסְקוֹן מִהַעוֹלָם כְּלָא בְּנִיחָא יְהִי.

18. דהיינו שהנחלים הולכים תמיד בלי הפסק, וזהו הרמז של ההתחדשות התמידית.
 19. שבמלוי ה"ה, של ה' תחתונה, ותלמוד ירושלמי היא ה' הראשונה שבה.
 20. שעמלק הוא סוד הספק, ועל ידי בירור ההלכה מתבטלים כל הספיקות וממילא גם עמלק.
 21. עי' זהר בראשית כז, ע"א; שם בהעלותך ח"ג קנג ע"א; שם פנחס רכט, ע"ב: "וימררו את חייהם בעבודה קשה דא קושיא. בחומר דא קל וחומר, ובלבנים - בלבון הלכה."
 22. עי' ת"ז תי' ט"ט, קיח; תקט"ו תפלות ת' צחק, גם ת' קא וקפח.

וַיֵּשׁ קוֹשֵׁיּוֹת שְׁהֵם מִצַּד הַדִּין, שְׁצָרִיד לְזֹרוֹק אוֹתוֹן. שְׁהַרִי הַסְטָרָא אַחְרָא לְכַמָּה צְדָדִים מִתְחַזְקָת לְהַתְדַבֵּק,²³ וְצָרִיד לְהַתְחַזֵּק פְּנִינָה, וְלֹזֶרוֹק אוֹתָהּ, עַד שְׁהָאֹר יִתְגַּלָּה. לְפַעְמִים יֵשׁ קוֹשֵׁיָה שְׁלֹא נִמְצָא לָהּ תְרוּץ, עַד שְׁיָבֹא הַהוּא [דָּוִד] שְׁנֵאמַר עָלָיו:²⁴ הִלְכָה כְּמוֹתוֹ (סְנַהֲרִין צַג ב), [הִלְכָה] - זֹו הַשְׁכִּינָה שְׁנִמְסָרָה לוֹ,²⁵ כְּמוֹ שְׁנֵאמַר: וּמִמְדָּבָר מִתְנָה (בְּמִדְבָר כֹּא, יח).²⁶ וְאִזּוֹ אֶסִיק שְׁמַעְתָּא אֲלִיבָא דְהַלְכָתָא.

וַיֵּשׁ קוֹשֵׁיָה שְׁצָרִיד לְהַקְשׁוֹת אוֹתָהּ בְּשִׁבִיל הַתְרוּץ. וְזוּ, מִי שְׁמַתְקִדֵם כְּלָפִי הַנְחֵשׁ כְּדִי לְגַרֵשׁ אוֹתוֹ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר: קוֹמָה יְהוֹה קְדָמָה פְּנִיז הַכְרִיעָהוּ (תְּהִלִּים יז, ג).

וַיֵּשׁ קוֹשֵׁיָה שְׁנֵאמַר בְּה: וְלְטַעְמִיד, עַל דְּרָד [הַפְסוֹק]: הַתְקוֹשְׁשׁוֹ וְקוֹשׁוֹ (צְפִינָה ב, א), קְשׁוּט עֲצָמִיד וְאַחַר כְּדִי קְשׁוּט אֶת אַחֲרִים (כְּבֹא מְצִיעָא קוּב).²⁷ שְׁהַנְחֵשׁ הַרְפָּאִי מְרָאָה אֶת עֲצָמוֹ בְּמָקוֹם אַחַד וּמְסַתְתֵר בְּמָקוֹם אַחֵר,²⁸ וְצָרִיד לְגַרֵשׁ אוֹתוֹ מִהַכֵּל [וְאַמְרִינָן לְטַעְמִיד]. וַיֵּשׁ קוֹשֵׁיָה שְׁנֵאמַר בְּה, קְשִׁיא, בְּגִלל שְׁלֹא

וְאִית קְשִׁין מְסֻטְרָא דְדִינָא, דְּאַצְטְרִיד לְזָרְקָא לוֹן. דְּהָא סְטָרָא אַחְרָא לְכַמָּה סְטָרִין אֶתְתְּקַפֵּת לְאַתְדַבְּקָא, וְאַצְטְרִיד לְאַתְתְּקַפָּא לְקַבְלָהּ וְלְזָרְקָא לָהּ, עַד דְּנִהוּרָא יִתְגַּלִּי. וְלִזְמַנִּין אִית קוֹשֵׁיָא דְלֹא אֶשְׁתַּכַּח לָהּ פְּרוּקָא, עַד דְּיִיתֵי הַהוּא דְאַתְמַר בְּה: הִלְכָה כְּמוֹתוֹ, וְדָא שְׁכִינְתָּא דְאַתְמַסְרַת לָהּ, כְּדָאמְרִינָן: וּמִמְדָּבָר מִתְנָה (בְּמִדְבָר כֹּא, יח) וְכִדִּין אֶסִיק שְׁמַעְתָּא אֲלִיבָא דְהַלְכָתָא.

וְאִית קוֹשֵׁיָא דְאַצְטְרִיד לְאַקְשׁוּי לָהּ בְּגִין תְרוּצָא. וְדָא מֵאן דְּאַקְדִים לְגַבִּי הוּיָא לְתַרְכָּא לָהּ, כְּדָאמְרִינָן: קוֹמָה ה' קְדָמָה פְּנִיז הַכְרִיעָהוּ (תְּהִלִּים יז, ג).

וְאִית קוֹשֵׁיָא דְאַתְמַר בְּה: וְלְטַעְמִיד, כְּגוֹן הַתְקוֹשְׁשׁוֹ וְקוֹשׁוֹ (צְפִינָה ב, א) קְשׁוּט עֲצָמִיד וְאַח"כּ קְשׁוּט אֶת אַחֲרִים (ב"מ קז:). דְּהוּיָא רְפָאָה אַחְזִי גְרָמָה בְּאַתֵר חַד, וְכַמִּין בְּאַתֵר אַחְרָא, וְאַצְטְרִיד לְתַרְכָּא לָהּ מִכְּלָא. וְאִית קוֹשֵׁיָא דְאַתְמַר בְּה: קְשִׁיא, בְּגִין דְלֹא

23. עי' ת"ז בהקדמה, יא, ע"ב. ע"ע אדיר במרום, עמ' נ - נא.

24. עיין עוד אוצר המדרשים (אייזנשטיין) עמ' קסב: "וה' עמו - הלכה כמותו בכל מקום".

25. עי' זהר אמור ח"ג, צג, ע"ב; ראה ג"כ זהר דברים, כי תצא, רפא, ע"ב; ת"ז הק' א, ע"ב, ושם: הלכה כרבים - דא שכיתא.

26. עי' נדרים נה, ע"ב.

27. עי' בבא בתרא ס, ע"ב, שם, קודם תישב קושיא שעליך, ואח"כ תקשה עלי.

28. כאילו אין שם קושיא וכאילו הוא אינו נמצא.

נמצא פה לתרץ אותה, עד שיבוא
ההוא [דוד] שהלכה כמותו.

אשתכח חילא למפרק לה, עד דיייתי
ההוא דהלכה כמותו.

ויש [קושיה] שנאמר בה, תיקו, וזה
ת'שבי י'תרץ ק'ושיות ו'הויות, שאין
להם תרוץ, אלא לעתיד לבוא. על הזמן
שנאמר: אין אליהו בא אלא לעשות
שלום בעולם (עדויות ח, ז; שיר השירים
רבה ד, כח). [אכן] על אליהו [שהוא
פינחס]²⁹ נאמר: הנני נותן לו את בריתי
שלום (במדבר כה, יב), וזו השכינה
[בריתי]³⁰ ולפיכך בו [באליהו הנביא]
תלויים כל התרוצים לעתיד לבוא.

ואית דאתמר בה: תיקו, ודא תשבי
יתרץ קשיות והויות, דלית לה פרוקא
אלא לזמנא דאתי, בזמנא דאתמר אין
אליהו בא אלא לעשות שלום בעולם
(עדויות ח, ז). דאליהו אתמר לה הנני נתן
לו את בריתי שלום (במדבר כה, יב) ודא
שכינתא. ובגין כך בה תלין כל פרוקין
לזמנא דאתי.

ויש תיובתא [תשובה], שמעלה הדבר
לאימא,³¹ [שהיא] תשובה, ודאי.
ותתגלה גם כן לעתיד לבוא, [כמו]
שפיתוב: כימי צאתך מארץ מצרים
אראנו נפלאות (מיכה ז, טו), [והם] נ'
פלאות.³² שכל הדברים הנמצאים בגלוי
הם למטה, [כמו] שפיתוב: והנגלות לנו
ולבנינו (דברים כט, כח). והדברים

ואית תיובתא, דסלקת מלא לאמא
תיובתא ודאי. ותתגלי נמי לזמנא דאתי,
דכתיב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו
נפלאות (מיכה ז, טו) נ' פלאות. דכלהו
מלין דקימין בגלויא, לתתא אנון,
דכתיב (דברים כט, כח) והנגלות לנו
ולבנינו. ואנון דקימין בסתימו, לעלא

29. זהר כי תשא ח"ב, קצ, ע"ב.

30. על ידי בריתי שהיא השכינה, כל התרוצים נמצאים אצל אליהו הנביא, היות שהשכינה כוללת הכל; על
בריתי שהיא השכינה, עי' זהר נח סו, ע"ב; שם וירא קכ, ע"ב: "ובגין דשכינתא עמהון [בגלותא] קב"ה אדבר
לון לאוטבא לון ולאפקא לון מן גלותא, דכתיב: ואזכור את בריתי"; זהר בא מ, ע"א; זהר אחרי מות ס, ע"א;
שם וירא קכ, ע"ב: "ויזכור אלקים את בריתו - דא שכינתא"; שם ח"ב רסו, ע"א: "שכינתא אתקריאת אות
ברית"; שם פנחס רמג, ע"ב: "דשכינתא לבושא דצדיק דאתקרי ברית"; שם רנז, ע"א: "שכינתא אתקריאת
אות ברית מסטרא דצדיק יסוד עולם." ת"ז תי' כא, מה, ע"ב: "ושכינתא כד איהי לבר מאתרהא אתקריאת
בריתא"; תי' נ, צב ע"ב; תי' סט, קב, ע"ב;

31. אימא בחינה של תשובה, זהר נשא ח"ג, קכב, ע"א; שם ויקרא יז, ע"א: "דאיהו תשובה - אימא עלאה; ת"ז
תי' ו, כב, ע"א.

32. נ' פלאות - הם נ' שערי בינה - אימא, זהר סוף ח"א, יג, ע"ב, סי' כה; תוספות השמטות (זהר) רסא, ע"ב:
"בכ' נפלאות נ' פלאות חמשין פלאות דהא נ' תרעין דבינה", ר' מבוא.

הנמצאים בהעלם מתדפקים למעלה, [כמו] שפתוב (שם): הנסתרות ליהנה אלהינו [בינה - אימא]. וסוד הדברי: פי יפלא ממך וגו' וקמת ועלית (שם יז, ח), אצל הסנהדרין, אלו הם שבעים סנהדרין [המתחסים] לאימא,³³ וזה לשכת הגזית.³⁴

על אותו זמן [של גלוי הג' פלאות] נאמר: יהי כבוד יהוה לעולם ישמח יהוה במעשיו (תהלים קד, לא), [במעשיו] - בכל המעשים שעשה, אפלו בכל הגליות. שבהתחלה פתוב: וזאת התורה אשר שם משה וגו' (דברים ד, מד), [זאת] - זו השכינה, תורה שבעל פה,³⁵ שעליה [פתוב]: ובלב כל חכם לב נתתי חכמה (שמות לא, ו). שמי שהשכינה שורה בלב, התורה נגלית לו. לפיכך, תורה שבכתב נתנה להכתב. אבל תורה שבעל פה נמסרת בלב, ועל ידה מתגלית תורה שבכתב.

אבל בין שנתמלקלו הדברים, אפילו תורה שבעל פה אצטריך לאתקפא לה בכתיבה. שהספר הוא [נעשה] מצד הצדיק,³⁶ [כמו] שפתוב: [פתוב זאת זכרון] בספר (שמות יז, ד). ונעשו ספרים

מתדפקו, דכתיב הנסתרות לה' אלהינו. ורזא דמלה פי יפלא ממך וכו' וקמת ועלית (שם יז, ח) לגבי סנהדרין, אלין ע' סנהדרין באמא, ודא לשכת הגזית.

בההוא זמנא יתמר יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו (תהלים קד, לא) פכלהו עובדין דעביד, אפלו פכלהו גליות. דבקדמיתא פתיב וזאת התורה אשר שם משה וכו' (דברים ד, מד) דא שכינתא תורה שבעל פה, דבה: ובלב כל חכם לב נתתי חכמה (שמות לא, ו). דמאן דשכינתא שריא בלבה אורייתא אתגליאת לה. בגין כך תורה שפכתב אתיהיבת למכתב. אבל תורה שבעל פה בלפא אתמסרת, ואתגלאה על ידה תורה שבכתב.

אבל בין דאתקלקלו מלין, אפלו תורה שבעל פה אצטריך לאתקפא לה בכתיבה דספרא מספרא דצדיק, דכתיב בספר. ואתעבידו ספרין לפום זמנא,

33. עי' זהר שופטים ח"ג, רעה, ע"ב; שם, ח"ג, כא; פרדס רימונים כג"ב.

34. עי' מדות פ"ה, מ"ד; יומא יט, ע"א: "לשכת הגזית שם היה סנהדרין של ישראל".

35. ת"ז בהקדמה יז, ע"א.

36. עי' ת"ז ת"י, ע, קלח, ע"א; ע"ד הפסוק: כתוב זאת זכרון בספר ושם באזני יהושע, וזכרון - הוא רמז לצדיק (הזכר) שהוא צריך לכתוב בספר - רמז לשכינה.

לְאַתְקַנָּא תְּקוּנָא שְׁלִים. וּלְבַתֵּר נְמִי,
 פְּלִהוּ סְפָרִין אֲתַעְבְּדוּ לְאַתְקַנָּא מְלִין
 לְפּוּם זְמָנָא. בְּגִין כְּדָ פְּתִיב עֲשׂוֹת סְפָרִים
 הִרְבֵּה אִין קִץ (קְהֵלֵת יב, יב) דְּהָא פְּלָא
 אֲצַטְרִיף וְדָאִי, לְאַתְקַנָּא תְּקוּנָא שְׁלִים
 בְּדָקָא יָאוּת.

על פי הזמן, פְּדִי לְתַקַּן תְּקוּן שְׁלִים. וְגַם
 אַחַר כֵּן [אַחַר הַשְּׁשָׁה סְדְרֵי מוֹשְׁנָה], כָּל
 הַסְּפָרִים [שְׁנֹכְחָבוּ] נַעֲשׂוּ לְתַקַּן הַדְּבָרִים
 לְפִי הַזְּמַן.³⁷ לְפִיכֵן כְּתוּב: עֲשׂוֹת סְפָרִים
 הִרְבֵּה אִין קִץ (קְהֵלֵת יב, יב), שְׁהָרִי הַכֹּל
 הַצָּרִף וְדָאִי, לְתַקַּן תְּקוּן שְׁלִים כְּמוֹ
 שְׂרָאוּי.

37. עי' אדיר במרום עמ' יז; עי' אגרות עמ' לז, אוצרות רמח"ל עמ' שיג: "כאשר פתוח לרוחה היה פתח ההשפעה בהיות בית המקדש קיים, כן נסתם בזמן חרבנו, ולקחה הס"א כח ככח אשר לקחה על פי חטאי אבותינו אשר חטאו, ומאותה השעה — גלגולי דברים נתגלגלו למעלה, לפי המדרגות הצריכות להתקן. וכל יום מאור חדש הוא, ולפי טבע המאור ההוא ולפי הפגם הנפגם בו, ולפי התיקון הפרטי הצריך לו, כך נמשכו דברים למטה בעה"ז. וכמה תיקונים נתקנו לישראל בזמן גלותם, הלא המה תיקון המשנה, תיקון הגמרא, תיקון המדרשים, שכולם הם תיקונים פרטיים, כולם צריכים איש בזמנו דוקא, והם נעשים בזמן שבו הגיעה להאיר מדרגה אחת, שבה תלוי התיקון ההוא ליתקן. אך תיקון הזוהר הוא העולה על כולם. והנה סודו הוא הפנימיות עצמו, כי כל הפשט בחיצוניות הוא, וכאשר כל ההנהגה עיקרו בפנימיות — על כן עיקר התיקונים הוא הזוהר".

תקון תשעה עשר

המלחמה בנחש - מכח אימא וחיבור קוב"ה ושכינתיה

ולכל היד החזקה וכו' דא תקונא דקרבא, דאתקין משה לאגחא קרבא לקבל הויא מסאבא דרדיף תדיר פתר מקדשא לסאבא לה, ואצטריף לתרכא לה מתמן. פדאמרינן: וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב, ויגו' [וכל טמא לנפש] (במדבר ה,ב). אלו שלש מדרגות הטמאה, כנגד שלושה עולמות הנודעים, שצריך לגרש אותם מאותו המחנה הקדוש, בכח של המאורות העליונים. וזה סוד [הפסוק]: ולכל היד החזקה - זו רוע שמאל, שצריך לחבר אותה באימא עליונה, ואז [הרוע] תתחזק.

שהרי בזמן שהיא [רוע שמאל] לבר, או מתעורר החשך ממנו, נמצא שמחשיך הכל. וזה סוד [הפסוק]: ותכהין עיניו [של יצחק - גבורה] מראות (בראשית כו,א). אבל בזמן שאימא מתחזקת בו, מתיקות של שמחה מתעוררת ממנו לכל. וזה יין

ולכל היד החזקה וכו' דא תקונא דקרבא, דאתקין משה לאגחא קרבא לקבל הויא מסאבא דרדיף תדיר פתר מקדשא לסאבא לה, ואצטריף לתרכא לה מתמן. פדאמרינן: וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכו' (במדבר ה, ב) אליו תלת דרגין מסאבין לקבל תלת עלמין דאשתמודעו, דאצטריף לתרכא להו מההוא מחנה קדישא בחילא דנהורין עלאין. ורזא דא ולכל היד החזקה דא רועא שמאלא דאצטריף לחברא לה באמא עלאה, וכדין אתתקף.

דהא בזמנא דאיהו לחודה אתער חשך מנה אשתכח דאחשיף לכלא. ורזא דא ותכהין עיניו מראות (בראשית כו, א). אבל בזמנא דאמא אתקיפת בה, בסימו דחודותא אתערת מנה לכלא. ודא יין המשמר דאתמר בה: המשמח אלהים

1. על המלחמה נגד הנחש, ראה אדיר במרום עמ' לח - נה.

2. עי' תענית כא, ע"ב, היו שולחים מן המחנה את הטמאים בגלל קדושת המקדש.

3. והם: בריאה, יצירה, עשיה, שהם כנגד מחנה כהונה, לוי' וישראל, הצרוע צריך לצאת ממחנה ישראל, הזב צריך לצאת ממחנה לוי, והטמא מת יוצא ממחנה כהונה.

4. עי' ת"ז מזהר חדש, קנ, ע"א.

הַמְשֹׁמֵר, שְׁנֹאמֵר בו: הַמְשֹׁמֵחַ אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים (שופטים ט,ג). אֱלֹהִים - זֶה זְרוּעַ שְׂמֹאל [גְּבוּרָה]. וְאֲנָשִׁים - אֵלּוּ [הָאֲנָשִׁים] לְמַטָּה שְׁתֵּלוּיִים בּוּ [בְּזְרוּעַ שְׂמֹאל], כְּמוֹ יִצְחָק וְכָל הַדּוּמִים לוֹ. יַעֲקֹב, נֹאמֵר עָלָיו: וַיָּבֵא לוֹ יִזְן וַיִּשְׁתֵּי (בראשית שם, כה), זֶה יִזְן הַמְּבַשֵּׁם הַמְשֹׁמֵר. שְׁבֹגְלָל עֲשׂוֹ: וּתְכַהֵן עֵינָיו [שֶׁל יִצְחָק], אֲבָל יַעֲקֹב, וַיָּבֵא לוֹ יִזְן וַדָּא. אִזּוּ יַד הַחֲזָקָה הִיא. שְׁבֹזְמֵן אַחֵר הִיא יַד כְּהֵה, [כְּמוֹ שְׁכַתּוּב] וּתְכַהֵן עֵינָיו וַדָּא. אֲבָל כְּפֹאֶשֶׁר מִתְּחֻזָּקָת כְּאִמָּא, יַד הַחֲזָקָה הִיא.

בְּזֹמֵן שְׂאוֹר זֶה מִתְּפֹשֵׁט, כָּל הַמְּדַרְגּוֹת עוֹמְדִים בְּחֻזְקָה, בְּמִתְקִיּוֹת שֶׁל שְׂמֵחָה, וְהַסְטֵרָא אַחֵרָא מְסַלֶּקֶת מֵהֶם כִּדִּי שְׁלֵא תִנַּע בְּהֶם כָּלָל.

מִשֵּׁם מְגִיעִים הַדְּבָרִים לְשִׁכְיִנְתָּה, וְאִזּוּ נֹטְלָת הַשְּׁכִינְתָּה חֲרֵבָה מִיַּי כְּלִי מְלַחְמָה, לְנִגְחַת בְּכָל הַטְּמָאִים. כְּמוֹ [שְׁכַתּוּב]: וַיִּסַּע מִלֶּאֱדָה אֱלֹהִים וְגו' (שְׁמוֹת יד, ט), שְׁפֹאֵן הַשְּׁכִינְתָּה [בְּכַחֲשֵׁי מִלֶּאֱדָה] לֹקַחַת כְּמָה חֲרָבוֹת וּרְמָחִים לְנִגְחַת מְלַחְמָה בְּמִצְרַיִם, וְאֵלּוּ כְּלִי הַמְּלַחְמָה לְקַחַת אוֹתָם מִשְׁלוּשָׁה אֲבוֹת. כְּלוֹמֵר, מִצַּד שֶׁל אִמָּא שְׁעוֹמְדָת עֲלֵיהֶם, שְׁעַל יָדָה נִגְאָלוּ, כְּמוֹ שְׁנֹאמֵר, בְּיַד חֲזָקָה.

וְאֲנָשִׁים (שופטים ט, יג) אֱלֹהִים, דָּא דְרוּעָא שְׂמֹאלָא. וְאֲנָשִׁים, אֵלּוּ דְלִתְתָא דְתֵלִין מְנַה, כְּגוֹן יִצְחָק וְכָל דְדַמְיָן לֵה. וַיַּעֲקֹב אֶתְמֵר בֵּה: וַיָּבֵא לוֹ יִזְן וַיִּשְׁתֵּי (בראשית שם, כה) דָּא חֲמֵר דְאֲבָסִים [אצ"ל: דָּא בְּסִים] דְמִנְטְרָא. דְעֲשׂוֹ בְּגִינָה וּתְכַהֵן עֵינָיו. אֲבָל יַעֲקֹב וַיָּבֵא לוֹ יִזְן וַדָּא. כְּדִין יַד הַחֲזָקָה אִיהִי, דְבִזְמַנָּא אַחֵרָא אִיהִי יַד כְּהֵה, וּתְכַהֵן עֵינָיו וַדָּא. אֲבָל כִּד אֶתְתַּקְּפַת בְּאִמָּא יַד הַחֲזָקָה אִיהִי.

בְּזִמְנָא דְנִהִירוּ דָּא אֶתְפֹּשֵׁט כְּלֵהוּ דְרַגִּין בְּתַקְפָּא קִימִין בְּכִסְיָמוּ דְחִדּוּתָא, וְסִטְרָא אַחֵרָא אֶתְתַּרְכַּת מְנַיְהוּ דְלֵא לְמִנְנַע בְּהוּ כָּלָל.

מִתְמָן מְלִין מְטָאן לְשִׁכְיִנְתָּא, כְּדִין נְטִלַת שְׁכִינְתָּא כְּמָה זִינִי קְרָבָא לְאַגְחָא בְּכֵלְהוּ מְסַאֲבִין. כְּגוֹן וַיִּסַּע מִלֶּאֱדָה [הָ] אֱלֹהִים וְכו' (שְׁמוֹת יד, ט) דְהֵבֵא נְטִלָא שְׁכִינְתָּא כְּמָה סִיפִין וְרוֹמְחִין לְאַגְחָא קְרָבָא בְּמִצְרָאִי. וְאֵלּוּ זִינִין מִתְלַת אֲבָהֵן נְטִלַת לוֹן, אֲבָל מְסִטְרָא דְאִמָּא דְקִימָא עֲלֵייהוּ דְבֵה אֶתְפָּרִיקוּ, כְּדָא מְרִינָן: בְּיַד חֲזָקָה.

5. יין המשומר - הוא בבחינת גבורה (יין) ממותקת. עי' זהר שמיני ח"ג, מא, ע"א.

6. זהר מצורע ח"ג, נד, ע"א.

7. זהר וישלח ח"א, קסו, ע"א; שם בשלח מז, ע"א; משפטים קטז, ע"ב: "המלאך הגואל אותי - דאיהי שכינתא דאתמר בה: ויסע מלאך האלקים."

אָן נאָמַר בַּהּ [פִּשְׁכִּינָה]: חֶרֶב לִיהוּהּ
 מִלְאָה דָם (ישעיה לד, ו). שְׂבוּמֵן אַחַר
 נֶאֱמַר: חֶרֶב נִקְמַת נֶקֶם בְּרִית* (ויקרא
 כו, כה), בְּגִלְל שְׁפָרִית [יסוד - ז"א]
 פְּרִשָּׁה מִמֶּנָּה. אֲכַל בּוּמֵן הוּא, חֶרֶב
 לִיהוּהּ, שְׁחָרִי עִם הַמִּלְכָּד [ז"א - הַיְיִ"ה]
 הַתְּחַבְּרָה, וּמִמֶּנּוּ לֹקַחַת כָּל כְּלֵי זֶן אֱלוֹ,
 לְהַתְּחַזֵּק בָּהֶם. אָז [כְּתוּב]: הִגָּה עַל
 אֲדוּם תִּרְד (ישעיה שם, ה). וְזֵה, וְלִכְל
 הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל [לְכָל הַמּוֹרָא הַגְּגָרִם עַל
 יְדֵי] הַשְּׂכִינָה. הַגְּדוֹל - זֵה יָד יְמִין,
 שְׁמַתְחַזֵּקַת בַּהּ [הַשְּׂכִינָה] מִצַּד הַמִּלְכָּד
 [ז"א] כְּדֵי לְמַתֵּק אוֹתָהּ, וּמַתְּחַזֵּקַת בּוֹ
 [בּוֹ"א]. אָז: אֲשַׁפֵּיר חֲצִי מִדָּם (דְּבָרִים
 לב, מב), מִצַּד שֶׁל צַדִּיק. וְחֶרְפֵי הַאֲכָל
 בְּשָׂר (שם) - מִצַּד שֶׁל שְׂכִינָה.⁸

קָם אַבְרָהָם תּוֹקֵן תְּחִסִּיד, פֶּתַח
 וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי, אֲשֶׁרִי חֲלָקָד, שְׁנֵאֲמַר
 עֲלֶיךָ: גוֹתֵן לִיעָף כַּח וְלֵאִין (וגו') [אוֹנִים
 עֲצֻמָּה יִרְבָּה] (ישעיה מ, כט). שְׁהַשְּׂכִינָה
 הִיא עֵיפָה בְּגִלּוֹת, שְׁצָרִיכָה לְנַגַּח
 מִלְחָמָה בְּכַמָּה צְדָדִים רָעִים שְׁעוּמָדִים
 לְקַטְרֵג עֲלֶיהָ. וְהִיא עֵיפָה בְּמִשְׁאֵל שֶׁל
 הַסְּמָרָא אַחֲרָא שְׁצָרִיכָה לְסַבּוֹל אוֹתָהּ,
 כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר: כְּכָד אָבֵן וְנִמְלַח הַחוֹל
 (משלי כז, ג). וְהַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא גוֹתֵן לָהּ
 כַּח לְהַתְּחַזֵּק. וְלֵאִין אוֹנִים - בְּסוּף
 הַיָּמִים שְׁנֵאֲמַר עֲלֶיהָ: כִּי יִרְאֶה כִּי אוֹלַת
 יָד (דְּבָרִים לב, לו). אָז: עֲצֻמָּה יִרְבָּה. וְעוֹד:
 וְלֵאִין אוֹנִים - מִצַּד שְׁלִמְטָה. עֲצֻמָּה

כְּדֵין אֲתִמַּר בַּהּ: חֶרֶב לָהּ מִלְאָה דָם
 (ישעיה לד, ו). דְּבּוּמֵנָא אַחֲרָא אֲתִמַּר
 חֶרֶב נִקְמַת נֶקֶם בְּרִית (ויקרא כו, כה) בְּגִין
 דְּבְרִית אֲתִפְרִישׁ מִינָהּ. אֲכַל בּוּמֵנָא דָא
 חֶרֶב לָהּ דְּהָא בְּהַדִּי מִלְפָּא אֲתִחַבְּרַת,
 וּמִנָּה נְטֻלַת כְּלָהּ זִינֵי קָרְבָא אֲלִין
 לְאֲתִתְקַפָּא בְּהוּ. כְּדֵין הִגָּה עַל אֲדוּם תִּרְד
 (ישעיה שם, ה). וְדָא וְלִכְל הַמּוֹרָא
 הַגְּדוֹל, בְּשְׂכִינָתָא. הַגְּדוֹל דָּא יְדָא יְמִינָא
 דְּאֲתִקִּיף בַּהּ מִסְטָרָא לְבִסְמָא לָהּ,
 וְאֲתִתְקַפַּת בַּהּ. כְּדֵין (דְּבָרִים לב, מב)
 אֲשַׁפֵּיר חֲצִי מִדָּם מִסְטָרָא דְּצַדִּיק. וְחֶרְפֵי
 תֵּאֲכַל בְּשָׂר מִסְטָרָא דְּשְׂכִינָתָא.

קָם אַבְרָהָם סָבָא חֲסִידָא פֶּתַח וְאָמַר,
 ר' ר' זְכָאָה חוֹלְקָךְ דְּאֲתִמַּר עֲלֶיךָ (ישעיה
 מ, כט) גוֹתֵן לִיעָף כַּח וְלֵאִין וְכוּ'.
 דְּשְׂכִינָתָא אִיהִי יַעֲף בְּגִלּוֹתָא, דְּאֲצִטְרִיף
 לָהּ לְאֲגָחָא קָרְבָא בְּכַמָּה סְטָרִין בִּישִׁין
 דְּקִימִין לְקַטְרֵגָא עֲלָהּ. וְאִיהִי יַעֲף
 בְּמִטּוֹלָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא דְּצָרִיכָא לְמַסְבֵּל
 עֲלָהּ, כְּדָא מִרִינֵן: כְּכָד אָבֵן וְנִמְלַח הַחוֹל
 (משלי כז, ג). וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב
 לָהּ חֵילָא לְאֲתִתְקַפָּא. וְלֵאִין אוֹנִים,
 בְּסוּף יוֹמִיא, דְּאֲתִמַּר בַּהּ: כִּי יִרְאֶה כִּי
 אֲזוּלַת יָד (דְּבָרִים לב, לו). כְּדֵין עֲצֻמָּה
 יִרְבָּה. וְעוֹד, וְלֵאִין אוֹנִים מִסְטָרָא

8. עי' זהר בשלח ח"ב, סו, רע"א.

9. שהחץ הוא רמז לצדיק (יסוד), ובשר - רמז לשכינה.

יִרְבֶּה - מִצַּד שְׁלֹמֵעֵלָה, מִצַּד שֶׁל אִימָא. וְיַעֲפוּ נְעָרִים וְיִגְעוּ (יִשְׁעִיהָ שָׁם, ל) [נְעָרִים] - אֱלוּ מְטַטְרוּ"ן וְסַנְדְּלָפוּ"ן.¹⁰ וּבַחֲזָרִים כְּשׁוֹל יִכְשְׁלוּ (שָׁם, שָׁם), אֱלוּ שְׁנֵי מְשִׁיחִים שְׁנַמְצָאִים בְּתוֹךְ הַגְּלוּת, בְּתוֹךְ הַסְטֵרָא אַחֲרָא.

וּלְזִמְנָא דְאַתִּי וְקוּי ה' יִחְלִיפוּ כַח (ישעיה שם, לא) בְּחֵילָא דְצַפּוּיָא דְמַצְפָּאן לְמַלְכָא. כְּדָא מְרִינָן: לִישׁוּעָתָךְ קוּיָתִי ה' (בראשית מט, יח) בְּגִין הֵיאִא יִשׁוּעָה, דָּא שְׂכִינְתָא, יִשְׂרָאֵל מַצְפָּאן לְמַלְכָא, וְגַרְמִין לְמַלְכָא דְלֹא יִתְרַחֵק מִנֶּה, וּבְגִין כְּךָ יִחְלִיפוּ כַח. כְּדִין יְרוּצוּ וְלֹא יִיגְעוּ לְאַקְמָא יִשְׂרָאֵל עַל אַתְרֵיהוֹן, בְּכַמָּה שְׂרָשִׁין מְקוּרִין עֲלָאִין. יִלְכוּ וְלֹא יִיעֲפוּ לְאַזְמָנָא לִישְׂרָאֵל כָּל צְרִכֵיהוֹן. וְעוֹד, יְרוּצוּ וְלֹא יִיגְעוּ לְאַמְשַׁכָּא לִישְׂרָאֵל כַּמָּה נְהוּרִין כַּמָּה בְּרַפָּאן. יִלְכוּ וְלֹא יִיעֲפוּ לְאַכְפִּיא כַּמָּה סְטְרִין בִּישִׁין. עַלֵּיהוּ כְּתִיב וְיַעֲבֹד מִלְכָם לְפָנֵיהֶם וְה' בְּרֵאשֵׁם (מיכה ב, יג). זְכָאָה חוּלְקָהוֹן.

וְהָנָה קוּל אַחַד מְהַלְךְ בֵּין עַנְפֵי הָאֵילָנוֹת הַנְּטוּעִים בְּגִן, וְאִמָּר, שְׂמַחָה לְאַיְלָה וְלַעֲפָרִים שְׁלָה,¹¹ שְׂהַקְדֹּשׁ כְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לָהֶם כַּח וְכו'.

וּלְזִמְנָא דְאַתִּי וְקוּי ה' יִחְלִיפוּ כַח (ישעיה שם, לא) בְּחֵילָא דְצַפּוּיָא דְמַצְפָּאן לְמַלְכָא. כְּדָא מְרִינָן: לִישׁוּעָתָךְ קוּיָתִי ה' (בראשית מט, יח) בְּגִין הֵיאִא יִשׁוּעָה, דָּא שְׂכִינְתָא, יִשְׂרָאֵל מַצְפָּאן לְמַלְכָא, וְגַרְמִין לְמַלְכָא דְלֹא יִתְרַחֵק מִנֶּה, וּבְגִין כְּךָ יִחְלִיפוּ כַח. כְּדִין יְרוּצוּ וְלֹא יִיגְעוּ לְאַקְמָא יִשְׂרָאֵל עַל אַתְרֵיהוֹן, בְּכַמָּה שְׂרָשִׁין מְקוּרִין עֲלָאִין. יִלְכוּ וְלֹא יִיעֲפוּ לְאַזְמָנָא לִישְׂרָאֵל כָּל צְרִכֵיהוֹן. וְעוֹד, יְרוּצוּ וְלֹא יִיגְעוּ לְאַמְשַׁכָּא לִישְׂרָאֵל כַּמָּה נְהוּרִין כַּמָּה בְּרַפָּאן. יִלְכוּ וְלֹא יִיעֲפוּ לְאַכְפִּיא כַּמָּה סְטְרִין בִּישִׁין. עַלֵּיהוּ כְּתִיב וְיַעֲבֹד מִלְכָם לְפָנֵיהֶם וְה' בְּרֵאשֵׁם (מיכה ב, יג). זְכָאָה חוּלְקָהוֹן.

וְהָנָה קוּל אַחַד מְהַלְךְ בֵּין עַנְפֵי הָאֵילָנוֹת הַנְּטוּעִים בְּגִן, וְאִמָּר, שְׂמַחָה לְאַיְלָה וְלַעֲפָרִים שְׁלָה,¹² שְׂהַקְדֹּשׁ כְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לָהֶם כַּח וְכו'.

10. עי' פתחי חכמה ודעת, סוף אות קח, עמ' רמב: "מט"ט וסנדלפון הם שני הכרובים ושני נערי השכינה"
 11. ת"ז תי' כא, כו, ע"א; על הקיווי והציפיה בכלל והציפיה בשכינה בפרט, ראה תקט"ו תפלות (הוצאת מכון רמח"ל) ראה הקדמה, שם. אפשר לומר שרוב התפלות של רמח"ל סובבים על הנושא של ישועת השכינה מהגלות ומהס"א; ר' תפילה קצו: "השכינה היא הישועה"; ר' ג"כ ת' קיד.
 12. אילה — זו השכינה, ולעפרים שלה — אלו הצדיקים.